

31975L0107

L 42/14

EUROPOS BENDRIJŲ OFICIALUSIS LEIDINYS

1975 2 15

TARYBOS DIREKTYVA

1974 m. gruodžio 19 d.

dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su butelių, naudojamų kaip matavimo talpos, suderinimo

(75/107/EEB)

EUROPOS BENDRIJŲ TARYBA,

kuri yra tokia pat standi ir patvari bei gali garantuoti tokias pat metrologines savybes. Tokie indai yra:

atsižvelgdama į Europos ekonominės bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 100 straipsnį,

1) uždaromi arba gali būti uždaromi ir yra skirti skysčiams laikyti, vežti ar pristatyti;

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą,

2) vardinio tūrio nuo 0,05 litro iki penkių litrų imtinai;

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę ⁽¹⁾,atsižvelgdama į Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽²⁾,

3) turi tokias metrologines charakteristikas (konstrukcijos charakteristikas bei vienodą gamybą), kad jas galima naudoti kaip matavimo talpas, t. y. jas pripildant iki nustatyto aukščio arba užpildant nustatytą jų ribinio tūrio dalį, pakankamai tiksliai išmatuojamas jų turinio tūris.

kadangi skirtingose valstybėse narėse butelių, naudojamų kaip matavimo talpos, gamybą ir išbandymą reglamentuoja privalomosios taisyklės, kurios įvairiose valstybėse narėse skiriasi ir todėl trukdo prekiauti tokios rūšies buteliais; kadangi dėl to būtina suderinti tokias nuostatas;

Šie indai vadinami butelinėmis matavimo talpomis.

kadangi buteliai, naudojami kaip matavimo talpos, privalo turėti tam tikrų metrologinių savybių, ir dėl to būtina nurodyti jų vardinių tūrių leidžiamosios paklaidos ribas ir apibrėžti pamatinį metodą tokioms paklaidoms įvertinti;

2 straipsnis

kadangi kaip numatyta direktyvoje yra svarbu, kad ant butelių, naudojamų kaip matavimo talpos, turėtų būti ne tik duomenys apie jų vardinius tūrius, bet ir informacija, kurios reikia juos pripildant,

Tikrai šios direktyvos reikalavimus atitinkančios butelinės matavimo talpos gali būti pažymimos I priedo 5 straipsnio trečiojoje pastraipoje nurodytu EEB ženklu.

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

Joms taikoma metrologinė kontrolė, kurios sąlygos nurodytos prieduose.

1 straipsnis

3 straipsnis

Ši direktyva yra taikoma indams, paprastai vadinamiems buteliais, pagamintiems iš stiklo arba bet kurios kitos medžiagos,

Valstybės narės negali atsisakyti, uždrausti arba apriboti prekybą bei naudojamą butelinių matavimo talpų, kurios atitinka šioje direktyvoje nustatytus reikalavimus ir bandymų nuostatas, dėl priežasčių, susijusių su jų tūriu, jų tūrio įvertinimu arba metodais, kuriais tai buvo patikrinta.

⁽¹⁾ OL C 56, 1972 6 2, p. 35.⁽²⁾ OL C 123, 1972 11 27, p. 7.

4 straipsnis

1. Valstybės narės per 18 mėnesių nuo pranešimo apie šią direktyvą priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kad įgyvendintų šią direktyvą, ir nedelsdamos apie tai praneša Komisijai.

2. Valstybės narės užtikrina, kad šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstai būtų pateikti Komisijai.

5 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 1974 m. gruodžio 19 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. P. FOURCADE

I PRIEDAS

1. Butelinės matavimo talpos apibūdinamos tokiais tūriais, kurie visada nustatomi esant 20 °C temperatūrai:
 - 1.1. Vardinis tūris V_n yra ant butelio nurodomas skysčio tūris; tai tūris skysčio, telpančio butelyje, kai jis pripildomas nepažeidžiant naudojimo sąlygų.
 - 1.2. Ribinis butelio tūris yra tūris skysčio, esančio butelyje, kai jis pripildomas iki krašto.
 - 1.3. Faktinis butelio tūris yra tūris skysčio, esančio butelyje, kai jis tiksliai pripildomas pagal teorines, vardinio tūrio apibrėžimui taikomas, sąlygas.
2. Yra du butelinių matavimo talpų pripildymo būdai:
 - 1) iki pastovaus užpildymo lygio;
 - 2) iki pastovios tuščios erdvės.

Atstumas tarp vardinį tūrį atitinkančio teorinio pripildymo lygio ir butelio krašto bei skirtumas tarp ribinio tūrio ir vardinio tūrio, vadinamas plėtimosi tūriu arba tuštuma, turi būti apytikriai pastovus visiems to paties tipo buteliams, tai yra visiems pagal tą patį projektą pagamintiems buteliams.
3. Siekiant, kad, atsižvelgiant į įprastą pripildymo neapibrėžtį, butelinėmis matavimo talpomis būtų galima pakankamai tiksliai išmatuoti jų turinio tūrį, t. y. tokiu tikslumu, kurio reikalaujama fasuotoms prekėms skirtose direktyvose, butelinės matavimo talpos tūrio leidžiamoji (teigiama arba neigiama) paklaida, t. y. (teigiamas arba neigiamas) didžiausias leidžiamasis skirtumas tarp faktinio tūrio ir vardinio tūrio V_n , esant 20 °C temperatūrai ir II priede nustatytais kontrolės sąlygomis, turi atitikti nurodytą šioje lentelėje:

Vardinis tūris V_n mililitrais	Leidžiamosios paklaidos ribos	
	% V_n atžvilgiu	Mililitrais
nuo 50 iki 100	–	3
nuo 100 iki 200	3	–
nuo 200 iki 300	–	6
nuo 300 iki 500	2	–
nuo 500 iki 1 000	–	10
nuo 1 000 iki 5 000	1	–

Ribinio tūrio leidžiamosios paklaidos riba yra tokia pati kaip ir atitinkamo vardinio tūrio leidžiamosios paklaidos riba.

Draudžiama sistemingai taikyti leistiną nuokrypį.

4. Praktiškai faktinis butelinės matavimo talpos tūris tikrinamas matuojant 20 °C temperatūros vandens kiekį, kuris pripildo butelį iki lygio, teoriškai atitinkančio vardinį butelio tūrį. Tą taip pat galima atlikti taikant netiesioginius lygiavėrio tikslumo metodus.

5. Kiekvienas butelių matavimo talpų gamintojas kompetentingai institucijai pateikia patvirtinti žymą, pagal kurią jis gali būti atpažįstamas.

Davusi sutikimą, ši institucija per mėnesį apie tai praneša kitų valstybių narių kompetentingoms institucijoms bei Komisijai.

Gamintojas pažymi butelį simboliu ϵ (atvirkštinė epsilon) ir tuo patvirtina, kad butelis atitinka 1971 m. liepos 26 d. Tarybos direktyvos 71/316/EEB⁽¹⁾ dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su bendromis matavimo priemonių ir metrologinės kontrolės metodų nuostatomis, suderinimo 6 straipsnį su paskutiniais pakeitimais, padarytais Aktu⁽²⁾ dėl stojimo sąlygų ir Sutarčių pritaikomųjų pataisų, šios direktyvos ir jos priedų reikalavimus. Tačiau nereikalaujama nurodyti minėtos direktyvos I priedo 6 skirsnio 3 dalyje numatytų duomenų: datos, kilmės ir identifikavimo kodo.

Šis ženklas turi būti mažiausiai 3 mm aukščio.

6. Valstybių narių kompetentingos institucijos patikrina butelių matavimo talpų atitikimą šios direktyvos nuostatomis atrankinės imties būdu gamybos vietoje arba, jeigu tai nėra įmanoma, Bendrijoje įsisteigusio importuotojo arba jo atstovo buvimo vietoje.

Šis statistinis atrankinės imties patikrinimas atliekamas pagal galiojančius kokybės pripažinimo kontrolės metodus. Jo efektyvumas yra panašus į II priede nurodyto pamatinio metodo efektyvumą.

7. Ši direktyva netrukdo atlikti patikrinimų, kuriuos, vykstant prekybai, gali atlikti valstybių narių kompetentingos institucijos.

8. Ant butelių matavimo talpų turi būti tokie neištrinami, lengvai įskaitomi ir aiškiai matomi duomenys:

8.1. Ant jo šono, ant dugno krašto arba ant dugno:

8.1.1. Vardinis tūris, išreikštas litrais, centilitrais ar mililitrais mažiausiai 6 mm aukščio skaitmenimis, jeigu vardinis tūris yra didesnis negu 100 cl, 4 mm aukščio – jeigu jis 100 cl ir mažesnis, išskyrus 20 cl, ir 3 mm aukščio – jeigu jis nėra didesnis negu 20 cl, šalia nurodant vartojamo matavimo vieneto simbolį arba, jeigu reikia, vieneto pavadinimą pagal 1971 m. spalio 18 d. Tarybos direktyvos 71/354/EEB⁽³⁾ dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su matavimo vienetais, suderinimo nuostatas, su pakeitimais, padarytais Aktu dėl stojimo sąlygų ir Sutarčių pritaikomųjų nuostatų.

8.1.2. 5 skirsnio pirmojoje dalyje nurodyta gamintojo atpažinimo žyma.

8.1.3. 5 skirsnio pirmojoje dalyje nurodyta žyma.

- 8.2. Ant dugno arba ant dugno krašto, taip, kad būtų išvengta painiavos su pirmiau minėtu parametru, tokio paties aukščio skaitmenimis, kaip ir tie, kurie išreiškia atitinkamą vardinį tūrį, atsižvelgiant į buteliui taikomo pripildymo metodą arba metodus nurodoma:

8.2.1. Ribinis tūris, išreikštas centilitrais ir be simbolio cl.

8.2.2. Ir (arba) atstumas nuo krašto iki pripildymo lygio, atitinkančio vardinį tūrį, išreikštas milimetrais, šalia nurodant simbolį mm.

Kiti duomenys gali būti nurodomi ant butelio, jeigu jie nesukelia painiavos su privalomais duomenimis.

⁽¹⁾ OL L 202, 1971 9 6, p. 1.

⁽²⁾ OL L 73, 1972 3 27, p. 14.

⁽³⁾ OL L 243, 1971 10 29, p. 29.

II PRIEDAS

Šis priedas nustato butelių matavimo talpų atitikimo direktyvos 2 straipsnio ir I priedo 6 skirsnio reikalavimų statistinio tikrinimo tvarką.

1. IMČIŲ ATRANKOS METODAS

Tokios pačios konstrukcijos ir to paties gamintojo butelių matavimo talpų pavyzdžiai atrankinei imčiai yra imami iš serijos, kuri iš principo atitinka valandos produkciją.

Jeigu atrankinės imties iš serijos, atitinkančios valandos produkciją, patikrinimo rezultatas nėra patenkinamas, atliekamas antras tyrimas arba su kita tos pačios serijos, atitinkančios ilgesnį gamybos laikotarpį, imtimi, arba, remiantis gamintojo vidinės kontrolės įrašų duomenimis, jei gamybos kontrolės sistemą pripažįsta valstybių narių kompetentingos institucijos.

Imties dydis, t. y. butelių matavimo talpų skaičius yra 35 arba 40, atsižvelgiant į tai, kurį iš dviejų rezultatų įvertinimo metodų, išsamiai išdėstytų 3 skirsnyje, pasirenka valstybė narė.

2. IMTĮ SUDARANČIŲ BUTELINIŲ MATAVIMO TALPŲ TŪRIŲ MATAVIMAS

Butelinės matavimo talpos sveriamos tuščios.

Buteliai pripildomi žinomo tankio 20 °C temperatūros vandens iki lygio, kuris atitinka pasirinktą patikrinimo metodą.

Tada jie sveriami pripildyti.

Tikrinama naudojant įteisintą matuoklį, kuris yra tinkamas reikiams atlikti.

Tūrio matavimo neapibrėžtis turi būti ne didesnė kaip vardinio tūrio leistino nuokrypio penktadalis.

3. REZULTATŲ APDOROJIMAS

3.1. Vidutinio kvadratinio nuokrypio metodas

Imtį sudaro 35 matavimo buteliai.

3.1.1. Skaičiuojama taip (žr. 3.1.4.):

3.1.1.1. Imties butelių išmatuotų tūrių x_i vidurkis $\bar{x}$

3.1.1.2. Butelių serijos išmatuotų tūrių x_i vidutinis kvadratinis nuokrypis s .

3.1.2. Skaičiuojama taip:

3.1.2.1. Viršutinė riba T_s : rodomo tūrio (žr. I priedo 8 skirsnį) ir šių tūrį atitinkančio leistino nuokrypio ribos suma.

3.1.2.2. Apatinė riba T_i : rodomo tūrio (žr. I priedo 8 skirsnį) ir šių tūrį atitinkančio leistino nuokrypio ribos skirtumas.

3.1.3. Pripažinimo kriterijai:

Serija laikoma atitinkančia šios direktyvos nuostatas, jeigu $\bar{x}$

$$\bar{x} - k \cdot s \geq T_s$$

$$s \leq F (T_s - T_i)$$

kur $k = 1,57$,

o $F = 0,266$

3.1.4. Serijos vidutinės vertės $\bar{x}$ ir vidutinio kvadratinio nuokrypio skaičiavimas.

Skaičiuojama taip:

— 35 butelių faktinių tūrių matavimo rezultatų suma $x = \sum x_i$

— 35 matavimo rezultatų vidutinė vertė $\bar{x} = \frac{\sum x_i}{35}$

— 35 matavimo rezultatų kvadratų suma $\sum x_i^2$

— 35 matavimo rezultatų sumos kvadratas $(\sum x_i^2)$, tada $\frac{(\sum x_i)^2}{35}$

— patikslinta suma: $SC = \sum x_i^2 - \frac{1}{35} (\sum x_i)^2$

— dispersija $v = \frac{SC}{34}$

Iš čia apskaičiuojamas vidutinis kvadratinis nuokrypis $s = \sqrt{v}$

3.2. Vidutinio poimčių intervalo metodas

Imtį sudaro 40 matavimo butelių.

3.2.1. Skaičiuojama taip (žr. 3.2.4.):

3.2.1.1. Imties butelių išmatuotų tūrių x_i vidurkis $\bar{x}$.

3.2.1.2. Imties butelių išmatuotų tūrių x_i vidutinis poimčių intervalas $\bar{R}$.

3.2.2. Skaičiuojama taip:

3.2.2.1. Viršutinė riba T_s : rodomo tūrio (žr. I priedo 8 skirsnį) ir ši tūrį atitinkančio leistino nuokrypio ribos suma,

3.2.2.2. Apatinė riba T_i :

rodomo tūrio (žr. I priedo 8 skirsnį) ir ši tūrį atitinkančios leidžiamosios paklaidos ribos skirtumas.

3.2.3. Pripažinimo kriterijus:

Serija laikoma atitinkančia šios direktyvos nuostatas, jeigu $\bar{x}$ ir $\bar{R}$ vertės tenkina visas tris nelygybes:

$$\bar{x} + k' \cdot \bar{R} \leq T_s$$

$$\bar{x} + k' \cdot \bar{R} \geq T_i$$

$$\bar{R} \leq F' (T_s - T_i)$$

kur $k' = 0,668$,

o $F' = 0,628$

3.2.4. Imties, susidedančios iš 40 matavimo butelių, matavimo rezultatų vidutinės vertės $\bar{x}$ ir vidutinio poimčių intervalo $\bar{R}$ skaičiavimas.3.2.4.1. Norint gauti $\bar{x}$, skaičiuojama taip:

- 40 butelių faktinių tūrių matavimo rezultatų suma Σx_i
- 40 matavimo rezultatų vidutinė vertė $\bar{x} = \frac{\Sigma x_i}{40}$

3.2.4.2. Norint gauti $\bar{R}$:

Imtis dalijama chronologine atrankos tvarka į aštuonis poimčius, kurių kiekviename yra penki matavimo buteliai.

Skaičiuojama taip:

- kiekvieno poimčio intervalas, t. y. poimčio 5 butelių tūrio matavimo rezultatų didžiausiosios ir mažiausiosios verčių skirtumas; tokiu būdu gaunami aštuoni poimčių intervalai: $R_1; R_2; \dots; R_8$
- aštuonių poimčių intervalų suma:

$$\Sigma R_i = R_1 + R_2 + \dots + R_8$$

Vidutinis poimčių intervalas $\bar{R}$ yra $\bar{R} = \frac{\Sigma R_i}{8}$